Hodnotenie návrhov zonácií národných parkov pred zasadnutím Vlády SR 1. júla 2026

Autori: Aevis, My sme les, Prales, SOS/BirdLife, WWF Slovensko, Zelená väčšina

1. júl 2026

TANAP

Celkové hodnotenie zonácie: 2

Zonácia TANAP-u predstavuje z hľadiska ochrany prírody najlepší výsledok spomedzi všetkých štyroch aktuálne zónovaných národných parkov. Podarilo sa výrazne rozšíriť najprísnejšie chránené územia a TANAP sa tak ako prvý slovenský národný park približuje medzinárodným kritériám IUCN. Napriek tomu v návrhu zostávajú ustanovenia, ktoré sú v rozpore s cieľmi ochrany národného parku a platnou legislatívou.

Čo sa podarilo presadiť oproti návrhu v MPK

- Rozšírenie zóny A (z približne 51 % na takmer 62 % rozlohy parku) oproti pôvodnému návrhu, ktorý bol predložený do medzirezortného pripomienkového konania (MPK).
- Zaradenie celej Bielovodskej a Javorovej doliny (s výnimkou lúk a okolia horární) do najprísnejšej ochrany.
- Zaradenie komplexu dolín Jalovecká, Bobrovecká a Parichvost do prísnej ochrany.
- Rozšírenie zóny A vo viacerých cenných lokalitách v okolí Tatranskej Javoriny a Oravíc.
- Zachovanie ochrany kľúčových biotopov hlucháňa hôrneho a starých lesov.

Čo nie je dobré

- Vláda navrhuje zonáciu schváliť a zároveň ju paradoxne uznesením a úlohou pre ministra životného prostredia nariaďuje bezodkladne prehodnotiť.
- Pretrváva problematické vyčlenenie zón A2, B3, C2 a D2 na údajné možné rozvojové aktivity v národnom parku.
- Stále pretrváva riziko prevodu štátnych pozemkov pod zjazdovkami vo vyčlenenej zóne D2 na iné osoby.
- Zníži sa ochrana niektorých riečnych ekosystémov tatranských potokov aj ikonického Štrbského plesa.

- Nesystémový prístup k horským chatám a hotelom (napr. Sliezsky dom je zaradený do zóny A, pričom parcela neexistujúcej Kežmarskej chaty je zaradená do zóny C).

Potenciálne ďalšie problémy a riziká

- Z pohľadu Plánu obnovy a odolnosti SR pretrvávajúci problém nekoncepčného uchopenia reformy národných parkov. V národných parkoch má byť ochrana prírody prioritou, čo nie je splnené pre zóny D2 a C2.
- Riziko právnych sporov pre nesúlad niektorých častí zonácie s legislatívou.
- Riziko prevodu štátnych pozemkov na tretie osoby.
- Riziko ďalšieho záberu prírody pre rekreačnú výstavbu.

NAPANT

Celkové hodnotenie zonácie: 3

Zonácia NAPANT-u sa oproti pôvodnému návrhu výrazne zlepšila a priniesla významné rozšírenie najprísnejšie chránených území. Stále však ide o kompromis, ktorý ponecháva mimo najvyššej ochrany rozsiahle plochy starých lesov a niektoré kľúčové prírodné hodnoty.

Čo sa podarilo presadiť oproti návrhu v MPK

- Rozšírenie zóny A (z približne 33 % na takmer 47 % rozlohy parku) oproti pôvodnému návrhu, ktorý bol predložený do MPK.
- Začlenenie viacerých dolinových celkov do najprísnejšej ochrany (Lomnistá dolina, Vajskovská dolina).
- Sceľovanie a sprehľadnenie zón.
- Zóny A aj B sú základom dlhodobej ochrany biotopov hlucháňa hôrneho.
- Zlepšenie ochrany viacerých cenných území ako Studienec a Marková, ktoré budú v národnom parku.
- Tri lokality s mimoriadne vzácnymi hubami a lišajníkmi budú v zóne A (Škribňovo, Muránik a Muránska).

Čo nie je dobré

- Mimo zóny A zostáva približne 2 500 ha starých lesov.
- Kľúčové biotopy hlucháňa v Dúbravskej a Kľačianskej doline nie sú dostatočne chránené.
- Zóna D môže ohrozovať predmety ochrany vrátane jaskynných biotopov.

Potenciálne ďalšie problémy a riziká

- Riziko nesplnenia míľnikov Plánu obnovy a odolnosti pri starých lesoch.
- Čiastočné nezaradenie kľúčových biotopov hlucháňa do zóny A v Dúbravskej doline.
- Z pohľadu Plánu obnovy a odolnosti pretrvávajúci problém nekoncepčného uchopenia reformy národných parkov. V národných parkoch má byť ochrana prírody prioritou, čo nie je splnené v prípade rozsiahlej zóny D ohrozujúcej ciele ochrany.
- Riziko devastácie starých lesov a hlucháních lesov ťažbou dreva a výstavbou ciest.

Malá Fatra

Celkové hodnotenie zonácie: 4

Zonácia Národného parku Malá Fatra prináša len obmedzené zlepšenia a mierne rozšírenie zóny A. Pozitívom je zachovanie ochrany hlucháních lokalít, aj keď má park veľké množstvo územia so súkromnými lesmi. V zonácii však stále chýba významnejšia zóna B, čo národnému parku berie víziu do budúcnosti. Mnohé významné územia nie sú zahrnuté do prísnej ochrany a takisto chýbajú ucelené lokality s ochranou. Ani jeden dolinový komplex nie je v celosti navrhnutý do prísnej ochrany.

Čo sa podarilo presadiť oproti návrhu v MPK

- Mierne rozšírenie zóny A (z 32,55 % na 33,61 %) oproti pôvodnému návrhu, ktorý bol predložený do MPK.
- Zachovanie ochrany všetkých významných lokalít hlucháňa.
- Časť vzácnych biotopov v Snilovskom sedle ostane v súčasnom režime ochrany.

Čo nie je dobré

- Mimo zóny A zostáva 1 927 ha starých lesov.
- Pretrváva zaradenie väčšiny zjazdoviek do zóny D, a to vrátane nefunkčných.
- Zóna D bola len čiastočne upravená a to len v oblasti Snilovského sedla.
- Ochrana cenných biotopov zostáva aj naďalej nedostatočná.

Potenciálne ďalšie problémy a riziká

- Riziko nesplnenia míľnikov Plánu obnovy a odolnosti pri starých lesoch.
- Z pohľadu Plánu obnovy pretrvávajúci problém nekoncepčného uchopenia reformy národných parkov. V národných parkoch má byť ochrana prírody prioritou, čo nie je splnené pre zóny D (v Poludňovom Grúni vôbec).
- Na Snilovskom sedle napriek zmene ostáva riziko nesplnenia cieľov ochrany v územiach európskeho významu a v chránených vtáčích územiach (stále ostala časť plochy v zóne, kde to nebolo nutné).
- Riziko devastácie starých lesov ťažbou dreva alebo výstavbou ciest.
- Riziko negatívnych dopadov na vzácne druhy a biotopy európskeho významu.
- Možné právne otázky súvisiace so zaradením zjazdoviek do zóny D a likvidáciou biotopov terénnymi úpravami, na ktoré sa nevyžaduje súhlas orgánu ochrany prírody v tomto stupni ochrany.

Poloniny

Celkové hodnotenie zonácie: 5

Poloniny sú najhoršie navrhnutým národným parkom spomedzi všetkých štyroch aktuálne zónovaných. Napriek veľkému potenciálu tohto územia, kde mohla byť navrhnutá špičková zonácia, ministerstvo životného prostredia neprináša zásadné zlepšenia a neposkytuje ani adekvátnu ochranu najcennejším územiam vrátane lokality UNESCO.

Čo sa podarilo presadiť oproti návrhu v MPK

- Iba mierne navýšenie výmery zóny A (z 16,73 % na 19,18 %) oproti pôvodnému návrhu, ktorý bol predložený do MPK.

Čo nie je dobré

- Výmera zón A a B zostáva výrazne pod úrovňou nevyhnutnou pre národný park. Zonácia nenavrhuje ani zásadné zvýšenie ochrany prírody do budúcna. Poloniny pritom majú obrovský potenciál stať sa už dnes kvalitným národným parkom a to vďaka vysokému podielu štátneho vlastníctva.
- Nedostatočne je chránená lokalita svetového dedičstva UNESCO. Väčšina jej nárazníkových zón je zaradená iba do zóny C národného parku.
- Problematická zostáva rozsiahla zóna D navrhnutá v rozpore so zákonom. Tento problém sa týka najmä povodia vodárenskej nádrže Starina, kde by sa v dôsledku toho mal znížiť stupeň ochrany prírody oproti súčasnému stavu. Štát zároveň príde o predkupné právo na pozemky v tomto území.
- Ochrana prírody nie je v návrhu jednoznačne nadradená ostatným aktivitám.

- Návrh zonácie nenapĺňa ambície, ktoré sa od národného parku očakávajú a to nielen v rámci ochrany prírody ale aj v rámci potenciálneho rozvoja tohto regiónu formou udržateľného turizmu.

Potenciálne ďalšie problémy a riziká

- Z pohľadu Plánu obnovy pretrvávajúci problém nekoncepčného uchopenia reformy národných parkov. V národných parkoch má byť ochrana prírody prioritou, čo nie je splnené najmä v prípade rozsiahlej D zóny (jej rozsah ohrozuje naplnenie cieľov ochrany v území európskeho významu Bukovské vrchy) ako aj zóny B2 UNESCO nezaradenej do zóny B národného parku na štátnych pozemkoch.
- Riziko porušenia medzinárodných záväzkov súvisiacich s ochranou prírody (UNESCO a Natura 2000) a možné konania o porušení povinnosti (infringementy) zo strany Európskej komisie.
- Rozsiahla výmera zóny C umožní na väčšine územia parku ťažbu dreva, čo je nezlučiteľné s cieľom národného parku a rozvojom destinácie Poloniny.
- Zvýšenie rizika ohrozenia zdroja pitnej vody v povodí Stariny.
- Zonáciu národného parku Poloniny bude nevyhnutné opraviť a zlepšiť.